

Store endringer i naturskadeforsikringsregelverket

Stian Ohm Netland
Fast advokat

Deler av dagens naturskadeforsikringsordning har vært gjenstand for kritikk. Kritikken har særlig gått ut på at naturskadeforsikringspremien over flere år har vært for høy, noe som har ført til at forsikringselskaper over tid har opparbeidet seg betydelig naturskadekapital. De nye og mindre aktørene på markedet har imidlertid ikke hatt tilsvarende anledning til å opparbeide seg slik naturskadekapital, og fremholder at dagens ordning derfor er konkurransequividende. I mangel på opparbeidet naturskadekapital, har de mindre aktørene måtte tære på annen egenkapital i de årene hvor ordningen har gått med underskudd.

Dagens ordning

Ting i Norge som er forsikret mot brannskade, er også forsikret mot naturskade dersom skaden på tingen ikke dekkes av annen forsikring, jf. naturskadeforsikringsloven (natskforsl.) § 1 første ledd. Naturskade er i loven definert som "skade som direkte skyldes naturulykke i form av skred, storm, flom, stormflo, flodbølge, meteorittnedslag, jordskjelv eller vulkanutbrudd".

Alle forsikringselskaper som erstatter naturskader, skal være medlem av Norsk Naturskadepool, jf. natskforsl. § 4 første ledd. Ordningen er lagt opp slik at sikrede forholder seg til sitt respektive forsikringselskap, og hvert enkelt forsikringselskap gjør opp sine skader og foretar utbetalinger til sine forsikringskunder. Forsikringselskapene overfører deretter informasjon om skadene, utbetalingene og avsetningene til Naturskadepoolen. Selskapenes naturskadeerstatning, inkludert renter og kostnader og med tillegg/fradrag for skadepoolens kostnader og gjenforsikringsoppgjør, blir deretter utliknet mellom selskapene, jf. instruksen for Norsk Naturskadepool §§ 7 til 9.

Hvis et forsikringselskaps opptjente premie et år overstiger selskapets ansvar overfor poolen, skal overskuddet settes av som særskilt naturskadekapital i selskapet, jf. instruksen § 11 fjerde ledd. Naturskadekapitalen skal brukes til å dekke fremtidige naturskader. Dersom premieinntektene et enkelt år er lavere enn erstatningsutbetalingene, går ordningen i underskudd og selskapenes kapital reduseres. Forsikringselskapene er selv ansvarlig for sin relative andel av underskuddet. Forsikringselskaper med opparbeidet naturskadekapital vil i underskuddsår kunne tære på denne, mens forsikringselskaper uten slik naturskadekapital må dekke underskuddet med annen egenkapital.

Nytt fond for naturskadekapital

De største endringene i naturskadeforsikringsloven knytter seg til lovens § 4. I nye § 4 første ledd er det nå uttrykkelig presisert at Norsk Naturskadepool er et eget rettssubjekt. Tilføyelsen innebærer ingen realitetsendring, jf. NOU 2019:4 side 87.

Videre er det inntatt et nytt tredje ledd i bestemmelsen, hvor det fremgår at forsikringsselskapene i år med overskudd skal overføre sitt overskudd til poolens naturskadekapital. I år med underskudd skal forsikringsselskapenes andel av underskuddet dekkes av poolens naturskadekapital, med de begrensninger som følger av bestemmelsens nye fjerde ledd. Det er således nye § 4 tredje ledd som kodifiserer den nye ordningen, herunder etableringen av naturskadekapital i et felles fond. Forsikringsselskapene må likevel selv dekke sin andel av det gjestående underskuddet dersom naturskadekapitalen ikke strekker til. Det er Norsk Naturskadepool som skal forvalte naturskadekapitalen, jf. tredje ledd siste punktum.

Det uttales i proposisjonen at det overordnede formålet med endringene er å bygge ned forsikringsselskapenes individuelle naturskadekapital, jf. Prop. 62 L (2021-2022) side 6. Dette gjenspeiles også i § 4 fjerde ledd, som må anses som en overgangsbestemmelse. Der fremgår det at "frem til" poolens naturskadekapital har nådd kr 4 milliarder, skal forsikringsselskaper som har avsatt naturskadekapital i sitt regnskap selv dekke underskudd av egen kapital før underskudd kan kreves dekket av poolens naturskadekapital. Lovgiver har blant annet uttalt følgende om de bakenforliggende hensynene ved en slik overgangsordning:

"Utvalgets flertall har i sin utredning punkt 7.4.2.1 vurdert ulike måter naturskadekapitalen kan benyttes på. Utvalgets flertall mener at det er ønskelig å behandle alle selskapene likt på sikt, og foreslår derfor at alle selskapene som er medlemmer av skadepoolen, på sikt skal få dekket sitt underskudd ved å trekke på det felles fondet i poolen. Flertallet foreslår likevel at selskaper med naturskadekapital i en overgangsperiode skal benytte denne til å dekke sin del av årets underskudd, mens selskaper uten opparbeidet naturskadekapital vil få dekket sin andel av underskuddet av poolens midler, såfremt fondet er tilstrekkelig" (Prop. 62 L (2021-2022) side 32).

Forsikringsselskaper som har positiv naturskadekapital vil altså, i en overgangsperiode, måtte bruke egen kapital til å dekke sin del av underskuddet i år hvor naturskadeforsikringsordningen går med tap. Dette gjelder imidlertid ikke for forsikringsselskaper uten slik opparbeidet naturskadekapital, som i tråd med bestemmelsens tredje ledd også i overgangsperioden kan få dekket sin andel av underskuddet med fondets midler.

Det fremgår av proposisjonen at "overgangsperioden som et utgangspunkt skal opphøre når fondet har nådd 4 milliarder kroner", jf. Prop. 62 L (2021-2022) side 32. Dette følger også av direkte av bestemmelsen ordlyd, jf. "frem til", hvilket innebærer at hovedregelen i tredje ledd gjelder for alle forsikringsselskaper etter milepælen er nådd. Forsikringsselskapene vil da behandles likt. Det er likevel inntatt en modifikasjon i fjerde ledd siste punktum, hvor det fremgår at unntaket for forsikringsselskaper med positiv naturskadekapital etter fjerde ledd likevel gjelder igjen dersom poolens naturskadekapital i løpet av ti år etter utgangen av skadeåret faller under tre milliarder kroner.

Norsk Naturskadepool sin organisering og sammensetning er nærmere regulert i naturskadeforsikringsforskriften. Den nye forskriften erstatter alle tidligere naturskadeforsikringsrelaterte forskrifter, og samler dem nå i én felles forskrift. Særlig sentrale bestemmelser er § 8 om Norsk Naturskadepools formål og oppgaver, og § 23 om forvaltning av naturskadekapitalen. Det vises også til § 13 nummer 4, hvor det fremgår at styret skal sørge for en "forsvarlig forvaltning av poolens naturskadekapital".

Store endringer

De nye reglene i naturskadeforsikringsloven og forskriften medfører store endringer i dagens naturskadeforsikringsordning. Endringene vil i overgangsperioden pålegge de etablerte aktørene i markedet omfattende forpliktelser ved at de må overføre overskuddet til det nye fondet, samtidig som de ikke selv får dra

nytte av fondets kapital i år med underskudd. For de nyere aktørene vil overgangsperioden derimot være svært fordelaktig, ved at de vil kunne dra nytte av fondets nye kapital i underskuddsår.

Det er nærliggende å tro at endringene vil kunne bidra til økt konkurranse i markedet, og redusere det konkurransefortrinn de mindre aktørene hevder de større aktørene har i dag. På generelt grunnlag må naturskadeforsikringsordningen som sådan sies å ha vært en suksess frem til nå, og det blir spennende å se hvordan de nye endringene vil utspille seg når de trer i kraft. DLA Piper besitter stor kompetanse på området, og bistår gjerne dersom det skulle være ytterligere spørsmål knyttet til endringene eller forsikringsbransjen ellers.

Les mer om endringene [her](#).

Fagområder Forsikringsrett
